

19/

De renuntiatione canonicatui

FACTI SPECIES. - Rev.dus Canonicus Antonius, ob infelicem suae valetudinis conditionem, litteris diei 3 octobris 1969, ab Ordinario Dioecesis petebat: «di pormi — ut ait — nel costante stato di riposo-pensione».

Ordinarius autem statim, die 5 octobris 1969, instantiae Canonici respondit, eundem a munere canonicatus solvit atque «in perpetuo stato di riposo» misit, ita ut ipse «abbia diritto alla pensione» ex parte Societatis «Mutuo Soccorso».

Accepto Ordinarii decreto, Rev.dus Antonius, litteris diei 15 octobris 1969, gratias egit atque pensionem (pensione) sollicitavit; sed post septem menses, die 17 maii 1970, recurrit adversus decretum Ordinarii ad Sacram Congregationem pro Clericis, quae, audito Ordinario, die 9 iulii 1970, respondit: «*Recursum esse reiiciendum*».

Adversus hoc decretum S. Congregationis, Rev.dus Antonius scripto diei 30 octobris 1970 litteris diei 26 novembris renovato, recurrit ad hoc Supremum Tribunal asserens se, suo tempore, ab Ordinario rogavisse «liberazione da questo ufficio attuale i.e. pastorale, ma nessun modo dal mio canonicato», petensque: vel «di confermare la mia missione in pensione solo come sacerdote pastorale...», vel, «se questo non è possibile, prego che semplicemente il mio decreto della missione

in pensione sia abolito, e così rimango il vero canonico del nostro Capitolo».

Postulatis a Signatura Apostolica documentis, quae Rev.dum Antonium praetento officio paroeciali vel pastorali in dioecesi usque ad diem 3 octobris 1969 functum esse comprobarent, responsiones partium pervenerunt, attamen quadam cum mora ex parte recurrentis.

IN IURE ET IN FACTO. - Patronus recurrentis agitatam quaestionem sic contrahit: «Nostro iudicio tota quaestio ad hoc reducit: An petitio Rev. Antonii fuerit "renuntiatio" proprie dicta Canonicatui, vel, e contra, mera petitio ut ipse liberaretur ab oneribus curae pastoralis in paroeciis quibus addictus erat, ideoque poneretur in condizione fruendi pensione statuta pro sacerdotibus, sive ob aetatem ingravescens sive ob statum infirmiae valetudinis, non amplius habilibus ad officia exercenda».

Brevius quaeri potest utrum muneri canonicatus an alio cuidam officio pastorali Rev.dus Antonius renunciaverit.

Ad hanc quaestionem eliquandam diversa argumenta considerari possunt.

1) Imprimis perpendendae sunt instantia renuntiationis a Rev.do Antonio exhibita atque responsio Ordinarii.

Reverendus Antonius, ob gravem valetudinis infirmitatem («infranto così nel corpo, ma totalmente infranto pure nell'animo»), litteris diei 3 octobris 1969 Ordinarium rogavit «di pormi, uti ait, nel costante stato di riposo — in pensione... acciocché mi possa subito definitivamente orientarmi ad ulteriore, ma sicura ricerca almeno di qualche convalescenza e cura medica».

Absque mora Ordinarius, die 5 octobris 1969, respondit: «..Ho deciso di venire incontro alla sua istanza esposta nel detto scritto (del 3-X-1969). In relazione dunque, di ciò disciolgo dalla sua fin ad oggi carica di canonico del capitolo della diocesi e, secondo il Suo desiderio ed istanza, La pongo in perpetuo stato di riposo e ciò in tal modo che già in questo mese Lei abbia diritto alla pensione ed eventuale utilizzazione di altre agevolzze, che le prevede per i sacerdoti pensionati il nostro Regolamento della società «Mutuo Soccorso». In questa occasione La ringrazio di tutto cuore per tutto il bene che durante il Suo ufficio sacerdotale in questa diocesi Lei ha prodigato per la gloria del Signore e per i veri interessi delle anime».

Huic decreto Ordinarii, Rev.dus Antonius die 15 octobris 1969 respondit: «Prego caramente di mandarmi regolarmente via postale la pensione ed il saldo per la cura medica... ringrazio cordialmente il Titolo (il vescovo) e la Direzione della Società «Mutuo Soccorso».

a) Ex his tribus connexis documentis sequens argumentum instrui potest:

Rev.dus Antonius, quando petiit ut poneretur «nel costante stato di riposo - in pensione», existimandus est officio, quod habebat, renunciare.

Ordinarius, instantiae canonici obveniens, eundem «dalla sua fin ad oggi carica di canonico» solvit et «in perpetuo stato di riposo» posuit, ut is «abbia diritto alla pensione»; alia ex parte Rev.dus Antonius notitiam assumpsit decretae ab Ordinario solutionis sui officii canonicatus, pensionem sollicitavit atque gratias Ordinario et Societati «Mutuo Soccorso» egit.

Recte igitur deduci potest Rev.dum Antonium obtulisse canonicatui renuntiationem, quam Ordinarius acceptavit atque rite renuntianti significavit. Sic officium canonicatus Rev.di Antonii vacavit nec «datur amplius poenitentiae locus» (can. 190, 191).

b) Hoc argumentum aliis quoque indiciis corroboratur.

Tametsi decretum Ordinarii expresse solutionem officii canonicatus disposuit, tamen Rev.dus Antonius, post actas gratias, nullam per septem menses contradictionem opposuit.

«Immo — refert Exc.mus Ordinarius — statim post acceptum illud rescriptum, utpote munere canonici iam vacans, ipsemet (Rev. Antonius) Capituli tabulas, quae usque tunc ipsi commissae erant, ultro seu motu proprio Capituli decano ope huiusce Curiae tradere curavit, necnon insuper in iisdem tabulis proprio Marte atque manu propria sequens commentariolum (ital.: pro-memoria) inscripsit: Per decretum Curiae Episcopalis n. 820/69 d. 5 octobris 1969, petitio canonici Antonii admissa est qua ipsemet expostulavit ut, valetudinis causa, a munere removeretur. Quod commentariolum in dictis tabulis cuicumque, id inspicere volenti, patet».

Ceterum, Rev.dus Antonius sciebat ex normis Statutorum sodalitates dioecesanae «mutui adiutorii» cuius exemplar ipse possidet, nulli sacerdoti pensionem concedi posse «priusquam, uti Ordinarius scribit, a quolibet munere, quo forsitan adhuc fungatur, removeatur. Unde Rev.di Antonii petitio et huius Curiae decretum, quo eadem petitio admissa

est, nullum alium sensum admittere potuerunt praeterquam illum quem verba ipsa in iisdem adhibita exprimebant seu prodebant», videlicet quod Rev.dus Antonius canonicatui renuntiaverat.

2) - Contra, Rev.dus Antonius contendit se canonicatui non renunciavisse, sed tantum et simpliciter petivisse ut exoneraretur a cura pastoralis in paroeciis quibus addictus erat.

Ordinarius autem scribit: «Rev.dus Antonius eo momento quo petitionem, de qua supra, interposuit bene sibi conscius erat se iam per longum temporis spatium nullo alio praeterquam canonici munere functum esse».

Expostulanti Signaturae Apostolicae ut documenta mitterentur, Ordinarius respondit atque denuo confirmavit: «Documentum vero, quod comprobet Rev.dum Antonium usque ad diem 3 octobris 1969 quodam officio pastoralis in hac dioecesi functum esse, nullum transmitti neque transmittere possum, et quidem ob hanc solam rationem quod eiusmodi documentum nullum existit. Nam Rev.dus Antonius iam per sat longum temporis spatium ante diem 3 octobris 1969 nullo officio pastoralis, ab Ordinario ipsi commissio, fungebatur».

Reverendus vero Antonius, quo iura sua comprobaret, duo exhibuit decreta ab antecedente Ordinario dioecesis emissa.

Decretum autem diei 13-11-1964 haec habet: «Con il presente decreto vi nomino parroco della città (vicarius paroecialis del Codice) con i diritti e i doveri annessi a questo ufficio». Alterum decretum diei 25-VIII-1964 disponit: «Con questo decreto La nomino decano del decanato X».

Omittente Rev.do Antonio exercitium officii canonicatus praetextu vel ratione ministerii pastoralis, Exc.mus Ordinarius, decreto diei 6-I-1965 eundem dimisit «dal servizio come di parroco così di decano».

Rekursus adversus hoc decretum die 22-I-1965 apud S. Congregationem Concilii interpositus nullum exitum habuit; et Ordinarius die 18 februarii 1965 eidem S. Dicasterio respondit: «In hac civitate Ordinarius considerabatur civitatis parochus ... Nullum ius canonicus recurrens habet ad officium parochi nec mei officii est ut debeam ipsum ad hoc munus adsumere vel retinere».

Ceterum, Rev.dus Antonius duplex munus parochi et decani, de quo in documentis ab ipso exhibitis, amisit antequam vim haberet Constitutio Apostolica «Regimini Ecclesiae Universae», ac proinde quaestio peculiaris huius duplicis muneris praetergreditur competentiam Signa-

turae Apostolicae, quae per Sectionem Alteram videre potest solummodo recursus interpositos adversus decisiones vel decreta administrativa lata post diem 1 martii 1968; atqui decretum remotionis Rev.di Antonii ab illo duplici munere die 6-I-1965 ab Exc.mo Ordinario emissum est.

Ex actis et probatis igitur non constat Rev.dum Antonium usque ad diem 3 octobris 1969 officio quodam paroeciali vel pastoralis in dioecesi rite ac legitime ipsi commissio functum esse.

Manet tantum quod munere dumtaxat canonicatus illo tempore fungebatur. Renuntiatio igitur ab ipso exhibita ad officium canonicatus spectans habenda est.

3) - Ultima venit obiectio, quam Rev.dus Antonius Exc.mo Ordinario his verbis significavit: « Canonicatui renuntians ego intentionem internam habui nonnisi officio et oneribus canonicatus renuntiandi, minime vero insignibus honorificis capitularibus, ad quae ceteroquin, postquam eadem semel accepi, mihi ius competit aequae ac episcopo, qui officio proprio renuntiaverit, ius ad insignia pontificalia competit ».

Clare patet ex actis Rev.dum Antonium cupidum esse servandi insignia et honores canonicatus. Attamen eiusdem super his intentio interna non praesumitur, nec desumi potest ex supra dictis circa modum, quo renuntiatio tempore suo exhibita est et decretum Ordinarii acceptum est.

Aliunde ius ad honores canonicatus absque oneribus seu munere ipsi non competit nec ex iure communi nec ex statuto particulari. Nam « iuxta Capituli statutum, uti scribit Ordinarius, eadem insignia nonnisi canonicis ordinariis, quos vocant, et quidem durante munere tantum, necnon sic dictis canonicis "honorariis" competunt ».

DECISIO. - In Congressu diei 11 iulii 1972, coram E.mo Cardinali Praefecto habito, proposito cursu a Rev.do D. Antonio interposito adversus decisionem a S. Congregatione pro Clericis die 9 iulii 1970 latam in causa de qua agitur, qua confirmabatur acceptatio ex parte Ordinarii renuntiationis canonicatui cathedralis a recurrente factae ac postea revocatae, decretum est: « *Recursum esse reiciendum utpote manifeste carentem fundamento* ».